

vodene tokove", te svim vodoprivrednicima "koji su nas upućivali na nepoznanice, zanimljivosti i potrebu zajedničkog istraživanja voda našega krškog podzemlja i nadzemlja". Svakako neobična i utoliko vrijednija gesta u vremenu sve veće otuđenosti, uključujući i slabljenje svijesti o poštovanju svojih suradnika i prethodnika.

Iako nije zamišljena kao udžbenik ili priručnik za nastavu, ova knjiga nedvojbeno ima i značajke nastavnog sredstva. U prvom redu stoga što sadrži zornu predodžbu različitih površinskih

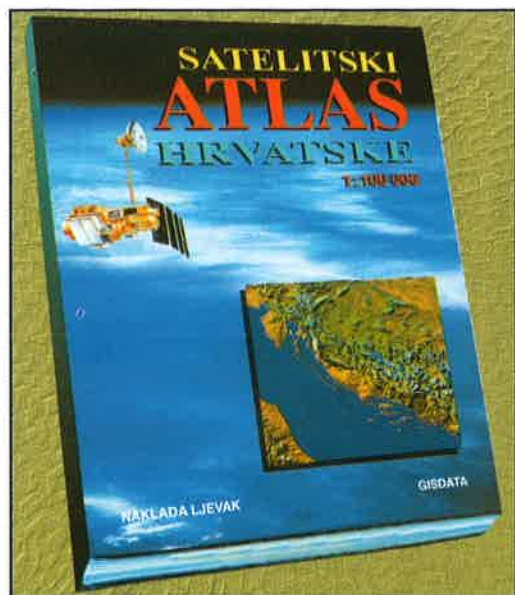
i podzemnih oblika krške hidrografije i morfologije. No, kako je i prethodno spomenuto, njezina ukupna didaktička vrijednost znatno je veća. Ne samo za nastavu geografije, već općenito u odgojno-obrazovnom procesu u školama prvoga i drugog stupnja. To su razlozi zbog čega bi, kao specifičan stručni priručnik, trebala postati sastavni dio stručnog fundusa u školskim knjižnicama diljem Hrvatske.

Dane Pejnović

SATELITSKI ATLAS HRVATSKE

(urednici: Ivan Bertić, Ivana Lampek Pavčnik, Radovan Radovinović;
izdavač: Naklada LJEVAK i GISDATA, Zagreb, 2001., 359 str.)

Na početku travnja 2001. izašao je iz tiska jedinstven satelitski atlas kakvim se može pohvaliti malo zemalja u svijetu. Prije četiri desetljeća

čovjek je ugledao naš planet iz svemira, a danas se hrvatskoj javnosti pruža mogućnost promatranja naše Domovine na satelitskim snimkama u mjerilu 1:100 000. To je najdetaljniji i najtočniji objavljeni prikaz prostora Republike Hrvatske. Objavljivanje ovog atlasa rezultat je izdavačkog iskustva Naklade LJEVAK i primjene suvremene znanosti i novih informacijskih tehnologija tvrtke GISDATA.

Nakon predgovora Ivana Lampek Pavčnik u tekstu *Novi pogled na Zemlju, povijest, tehnika i primjena satelitskih snimaka* objašnjava kako je izvršena obrada i dorada satelitskih snimaka koje su nastale u tijeku 1999. i 2000. godine. Na 14 stranica prikazan je pomoću 7 snimaka u mjerilu 1:100 000 na 192 stranice, što je najvjerniji objavljeni prikaz državnog prostora naše domovine. Naselja s više od 5000 stanovnika istaknuta su retuširanim tlocrtima, a naselja s manjim brojem stanovnika prikazana su kružićima. Kartografsku obradu geografskih sadržaja načinio je Ivan Bertić. Iako su mnoge prometnice vidljive

na snimkama, one su u atlasu naglašene bojama prema postojećoj klasifikaciji. Taj dio posla izvršio je Radovan Radovinović.

U sklopu atlasa priređen je vrijedan tekst Ivana Bertića pod nazivom REPUBLIKA HRVATSKA - *prirodne značajke, stanovništvo i geografske regije*. Tekst obuhvaća 111 stranica (od 225. do 336. stranice) ilustriranih sa 197 atraktivnih fotografija, 69 tablica s aktualnim podacima, 29 karata i 7 grafikona. Autor je tekst napisao pregledno, jezgrovito, znanstveno utemeljeno i na visokoj stručnoj razini, a istovremeno razumljivo i prilagođeno najširem krugu čitatelja. Zato ovaj rad pripada do sada najcjelovitijem znanstveno-popularnom geografskom pregledu naše države s najaktualnijim podacima. Svatko koga zanimaju prirodne značajke Hrvatske, njezino stanovništvo i tradicionalne geografske regije naći će na jednom mjestu obilje informacija. Uz najsuvremeniji satelitski prikaz Republike Hrvatske, tekst, fotografije, tablice, karte i grafikoni daju cjelovit geografski prikaz državnog prostora.

Autor analizira složeni geografski položaj Republike Hrvatske koju definira kao srednjoeuropsku i mediteransku državu. Potom razmatra granice i obrađuje međuovisnost prirodno-geografskih obilježja. Prikazani su osnovni reljefni oblici, tipovi klime, rijeke, jezera, vrste tala, florističko i vegetacijsko bogatstvo. Autor dalje analizira stanovništvo i naselja ističući osnovna demografska obilježja i tipove hrvatskih naselja. Najopširniji dio rukopisa odnosi se na geografske regije Hrvatske. Polazeći od prirodno-geografskih obilježja, značenja gradskih središta i funkcionalne povezanosti prostora, primijenjena je općeprihvaćena regionalizacija Republike Hrvat-

ske. Tri temeljne geografske regije (Panonsko-peripanonska, Goranska i Primorska Hrvatska) objašnjene su vrlo detaljno. Polazeći od znanstvenih kriterija u sklopu Panonsko-peripanonske Hrvatske, obrađena je Baranja, Slavonska Podravina, Đakovština, Zapadni Srijem, Brodska Posavina, Požeština, Središnja zaval, Hrvatsko zagorje, Gornja Podravina, Međimurje, Banovina, Kordun i karlovački krš. U Gorskoj Hrvatskoj izdvojena je Ogulinsko-plašćanska zaval, Lika i Gorski kotar. Primorska Hrvatska prikazana je analizom Istre, Kvarnerskog primorja i Velebitskog podgorja te Sjeverne, Srednje i Južne Dalmacije.

Ovako koncipiran geografski pregled naše države ima informativnu i edukativnu vrijednost. Geografski sadržaji mogu naći primjenu na svim razinama obrazovanja gdje se razmatra geografska problematika Republike Hrvatske. Atlas će zadovoljiti sve zahtjeve sadašnjih nastavnih programa zemljopisa i u mnogome pomoći realizaciji nastave.

Posebno valja istaći vrlo dojmljivu grafičku izvedbu Satelitskog atlasa Hrvatske. U tekst su znalački ukomponirane fotografije, tablice, karte i grafikoni.

Satelitski atlas Hrvatske originalno je, cjelovito i vrijedno djelo koje na znanstveno utemeljen način objašnjava suvremenu geografsku problematiku naše zemlje. Obiluje aktualnim podacima te suvremenim pristupom pripada rijetkim djelima takve vrste u međunarodnim okvirima.

Atlas će zasigurno pridonijeti popularizaciji geografske znanosti u Hrvatskoj i popuniti prazninu u nedostatku radova koji na kompleksan i sveobuhvatan način sagledavaju geografiju Hrvatske.

Zoran Curić